

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ & ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

Αριθμός Γνωμοδότησης 35/2025
ΤΟ ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ
Ε' ΤΜΗΜΑ

Συνεδρίαση της 9^{ης} Απριλίου 2025

ΣΥΝΘΕΣΗ:

Προεδρεύων: Ευστράτιος Ηλιαδέλης, Αντιπρόεδρος Ν.Σ.Κ., λόγω κωλύματος της Προέδρου του Τμήματος.

Μέλη: Κωνσταντίνος Γεωργάκης, Αικατερίνη Γαλάνη, Περικλής Αγγέλου, Δημήτριος Καμάρης, Βασιλεία Πελέκου, Χρήστος Κοραντζάνης, Παντελεήμων Παπαδάκης, Αφροδίτη Καρούκη, Ουρανία Μενδρινού, Σταυρούλα Καλαμπαλίκη, Νομικοί Σύμβουλοι του Κράτους.

Εισηγητής: Γεώργιος Καφίρης, Πάρεδρος Ν.Σ.Κ. (γνώμη χωρίς ψήφο).

Αριθμός ερωτήματος: Το έγγραφο με αριθμό πρωτ.: ΔΣΤΕΠ Δ 1002838 ΕΞ 2025/10.1.2025 της Διεύθυνσης Στρατηγικής Τελωνειακών Ελέγχων και Παραβάσεων της Γενικής Διεύθυνσης Τελωνείων & Ε.Φ.Κ. της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων.

Περίληψη ερωτήματος: Ερωτάται αν: 1) Κατ' εφαρμογή της παραγράφου 3 του άρθρου 197 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας (ν.2717/1999, Α' 265) εκτείνεται το δεδικασμένο δικαστικής απόφασης, η οποία έκρινε ότι δεν στοιχειοθετείται συναφώς παράβαση του Εθνικού Τελωνειακού Κώδικα και ακύρωσε καταλογιστική πράξη επιβολής προστίμου της τελωνειακής αρχής κατόπιν απόδοσης διάπραξης τελωνειακών παραβάσεων, σε βάρος δύο συνυπαίτιων φυσικών προσώπων, κατά το μέρος που αφορά το ένα καταλογισθέν συνυπαίτιο φυσικό πρόσωπο, που προσέφυγε δικαστικά και δικαιώθηκε, και στο δεύτερο συνυπαίτιο φυσικό πρόσωπο, στο οποίο το σχετικό πρόστιμο είχε επιβληθεί αλληλεγγύως και εις ολόκληρον με το δικαστικά δικαιωθέν συνυπαίτιο φυσικό πρόσωπο για την εξόφληση της

οφειλής, υπό τα δεδομένα ότι α) το δεύτερο συνυπαίτιο φυσικό πρόσωπο δεν υπήρξε διάδικος στη δίκη της συγκεκριμένης προσφυγής και β) η ασκηθείσα προσφυγή από το δεύτερο συνυπαίτιο φυσικό πρόσωπο και αλληλεγγύως ευθυνόμενο με το πρώτο, απορρίφθηκε για τυπικούς λόγους.

2) Σε περίπτωση θετικής απάντησης στο πρώτο ερώτημα, αν δύναται η τελωνειακή αρχή να ακυρώσει οίκοθεν τη σχετική καταλογιστική πράξη κατά το μέρος που αφορά το δεύτερο συνυπαίτιο φυσικό πρόσωπο ή απαιτείται η έκδοση δικαστικής απόφασης, κατόπιν άσκησης ανακοπής Κ.Ε.Δ.Ε. από τον συνυπαίτιο.

I. Ιστορικό

1. Η ανώνυμη εταιρεία Σ. υπέβαλε στο Ζ' Τελωνείο Ελευθέρων Τελωνειακών Συγκροτημάτων (Τ.Ε.Τ.Σ.) Πειραιά δηλώσεις ειδικού φόρου κατανάλωσης (Ε.Φ.Κ.) για τον τελωνισμό, για λογαριασμό της, ποσοτήτων διαφόρων πετρελαιοειδών προϊόντων υποκειμένων σε ειδικό φόρο κατανάλωσης και κλασμάτων πετρελαίου, προερχομένων από φορολογική αποθήκη της ανώνυμης εταιρείας Ε., ενώ καταβλήθηκαν οι αναλογούντες δασμοί και φόροι.

2. Κατόπιν ελέγχου που διενεργήθηκε από υπαλλήλους του Κλιμακίου του Ζ' Τ.Ε.Τ.Σ. Πειραιά στις ανωτέρω δηλώσεις ειδικού φόρου κατανάλωσης, εκδόθηκε η με αριθμό 1083/03/20.06.2006 καταλογιστική πράξη του Προϊσταμένου της Διεύθυνσης του πρώην Ζ' Τελωνείου Ελευθέρων Τελωνειακών Συγκροτημάτων (Τ.Ε.Τ.Σ.) Πειραιά (νυν Δ' Τελωνείο Πειραιά), με την οποία επιβλήθηκε πρόστιμο συνολικού ύψους 2.048 ευρώ σε βάρος των φυσικών προσώπων Α.Κ. και Δ.Γ., οι οποίοι κρίθηκαν συνυπαίτιοι διάπραξης τελωνειακής παράβασης κατ' άρθρο 142 παρ. 1 του ν. 2960/2001, κατόπιν διαπίστωσης υπέρβασης της προθεσμίας που έθετε η με αριθμό 23442/19.08.2002 εγκύκλιος διαταγή του Ζ' Τελωνείου Πειραιά που αφορούσε στην, εντός χρονικού διαστήματος δύο ημερών, παραλαβή - φυσική έξοδο ποσοτήτων καυσίμων που προέρχονταν από φορολογική αποθήκη, ο τελωνισμός και η διάθεση των οποίων στην εσωτερική αγορά είχε εγκριθεί από το ίδιο ως άνω Τελωνείο. Υπαίτιοι για την τέλεση της ως άνω παράβασης ορίστηκαν, αλληλεγγύως και εις ολόκληρον έκαστος, αφενός ο Δ.Γ., νόμιμος εκπρόσωπος της εταιρείας Σ. επ' ονόματι της οποίας υποβλήθηκαν οι δηλώσεις Ειδικού Φόρου Κατανάλωσης (Ε.Φ.Κ.) για τον τελωνισμό, για λογαριασμό της, ποσοτήτων διαφόρων πετρελαιοειδών προϊόντων

υποκειμένων σε Ε.Φ.Κ. προερχομένων από την φορολογική αποθήκη της εταιρείας Ε., και αφετέρου ο Α.Κ., νόμιμος εκπρόσωπος της εταιρείας Ε., ενώ η εφοδιάστρια εταιρεία Ε. κηρύχθηκε αστικά συνυπεύθυνη με τον νόμιμο εκπρόσωπό της Α.Κ. για την πληρωμή του επιβληθέντος προστίμου, κατ' άρθρο 152 παρ. 2 του ν. 2960/2001 (Α' 265), η δε αιτηθείσα την παραλαβή των πετρελαιοειδών προϊόντων εταιρεία Σ., κηρύχθηκε αστικά συνυπεύθυνη με τον νόμιμο εκπρόσωπό της Δ.Γ.

3. Ο Α.Κ. και η εταιρεία Ε. άσκησαν ενώπιον του Διοικητικού Πρωτοδικείου Πειραιά τις από 7-8-2006 προσφυγές (ΓΑΚ ΠΡ 837/07 και ΠΡ 838/07, αντίστοιχα) κατά της ανωτέρω με αριθμό 1083/03/20.06.2006 καταλογιστικής πράξης του Προϊσταμένου του πρώην Ζ' Τ.Ε.Τ.Σ. Πειραιά, οι οποίες έγιναν δεκτές με τις Α 2977/2016 και Α 2978/2016, αντίστοιχα, αποφάσεις του ανωτέρω Δικαστηρίου. Με τις ανωτέρω αποφάσεις έγιναν ειδικότερα δεκτά τα ακόλουθα: «4. Επειδή (...) λαμβάνοντας υπ' όψη ότι από τις διατάξεις των άρθρων 53, 55, 56, 118 παρ.4 και 142 του ν. 2960/2001 (Εθνικού Τελωνειακού Κώδικα) δεν ορίζεται συγκεκριμένη προθεσμία εντός της οποίας πρέπει να εξέλθουν τα πετρελαιοειδή προϊόντα από τη φορολογική αποθήκη μετά την καταβολή του αναλογούντος ειδικού φόρου κατανάλωσης, ούτε προβλέπεται ότι τυχόν παραμονή τους στη φορολογική αποθήκη μετά την υποβολή της δήλωσης ειδικού φόρου κατανάλωσης και την καταβολή του οφειλόμενου φόρου συνιστά παράβαση, το Δικαστήριο κρίνει ότι η καθυστέρηση για χρονικό διάστημα πέραν του διημέρου της παραλαβής (φυσικής εξόδου) των ένδικων ποσοτήτων προϊόντων υποκειμένων σε ειδικό φόρο κατανάλωσης και κλασμάτων πετρελαίου, που προέρχονταν από την φορολογική αποθήκη της εταιρείας Ε. Α.Ε., και των οποίων είχε εγκριθεί από το Ζ' Τελωνείο Ελευθέρων Τελωνειακών Συγκροτημάτων Πειραιά ο τελωνισμός και η διάθεση στην εσωτερική αγορά, δεν συνιστά παράβαση του Εθνικού Τελωνειακού Κώδικα. Περαιτέρω, από τις προαναφερθείσες διατάξεις προκύπτει μεν ότι ο ειδικός φόρος κατανάλωσης καθίσταται απαιτητός με την έξοδο των προϊόντων από τη φορολογική αποθήκη, όχι όμως και η υποχρέωση των εταιρειών εμπορίας πετρελαιοειδών για την ταυτόχρονη με την καταβολή του ειδικού φόρου κατανάλωσης παραλαβή των ποσοτήτων πετρελαιοειδών για τις οποίες έχει καταβληθεί [...]. Η κρίση αυτή του Δικαστηρίου δεν ανατρέπεται από την επίκληση ως νομικής βάσης της 23442/19.8.2002 εγκυκλίου διαταγής του Ζ'

Τ.Ε.Τ.Σ. Πειραιά, καθόσον όσα ορίζονται σε εγκυκλίους, που δεν προβλέπονται όμως στον σχετικό νόμο επί του οποίου εκδίδονται, δε δύνανται να επισύρουν κυρώσεις σε βάρος των διοικουμένων...».

Κατά των ως άνω αποφάσεων η τελωνειακή αρχή δεν άσκησε ένδικα μέσα, δοθέντος ότι αυτές ήταν ανέκκλητες λόγω του ύψους του ποσού της διαφοράς (2.048 ευρώ), και έχουν ήδη καταστεί αμετάκλητες.

4. Η άσκηθείσα από 9-10-2006 (ΓΑΚ ΠΡ 845/07) κοινή προσφυγή του Δ.Γ., νόμιμου εκπροσώπου της εταιρείας Σ. και της εταιρείας Σ., κατά της ίδιας ως άνω καταλογιστικής πράξης του Προϊσταμένου του πρώην Ζ΄ Τ.Ε.Τ.Σ. Πειραιά ενώπιον του Διοικητικού Πρωτοδικείου Πειραιά, απορρίφθηκε ως απαράδεκτη, με την Α 2282/2016 απόφαση του εν λόγω Δικαστηρίου, αφενός λόγω καταβολής ελλιπούς παραβόλου και αφετέρου διότι οι προσφεύγοντες δεν εμφανίστηκαν στο ακροατήριο κατά την εκδίκαση της υπόθεσης και δεν νομιμοποίησαν τον δικηγόρο που υπέγραψε την προσφυγή, ενώ η απόφαση αυτή έχει ομοίως καταστεί αμετάκλητη λόγω μη άσκησης ενδίκου μέσου.

5. Ακολούθως, η ερωτώσα υπηρεσία εκθέτει ότι λόγω του γεγονότος ότι:

α) η οφειλή του Δ.Γ. και της εταιρείας Σ. παραμένει ανείσπρακτη και β) ενώπιον του Δ΄ Τελωνείου Πειραιά εκκρεμούν 286 καταλογιστικές πράξεις που αφορούν μεν διαφορετικά φυσικά και νομικά πρόσωπα, έχουν εκδοθεί όμως υπό πανομοιότυπα πραγματικά και νομικά δεδομένα και έχουν την ίδια ιστορική και νομική αιτία με την ανωτέρω 1083/03/20.06.2006 καταλογιστική πράξη του Προϊσταμένου του Ζ΄ Τ.Ε.Τ.Σ. Πειραιά, το Δ΄ Τελωνείο Πειραιά, με το με αριθμό πρωτοκόλλου 22210/29.12.2023 έγγραφό του, έθεσε προς εξέταση προς την ερωτώσα υπηρεσία το ερώτημα που τελικώς αυτή υπέβαλε προς το Ε.Ν.Γ.Δ.Ε. Α΄.

6. Η ερωτώσα υπηρεσία διατυπώνει την άποψη ότι το δεδικασμένο των ανωτέρω Α 2977 και Α 2978/2016 αποφάσεων του Διοικητικού Πρωτοδικείου Πειραιά εκτείνεται και στα μη διάδικα πρόσωπα, κατ' άρθρο 197 παρ. 3 του Κ.Δ.Δ., και ότι οφείλει εν προκειμένω σε συμμόρφωση προς τις αποφάσεις αυτές, ως προς το νομικό ζήτημα που κρίθηκε, να ακυρώσει την 1083/03/20.06.2006 καταλογιστική πράξη του Προϊσταμένου της Διεύθυνσης του Ζ΄ Τ.Ε.Τ.Σ. Πειραιά και κατά το μέρος που αφορά στο δεύτερο συνυπαίτιο φυσικό πρόσωπο Δ.Γ., ως αλληλέγγυα και εις ολόκληρον καταλογισθέντα ως συνυπεύθυνο με τον δικαστικά δικαιωθέντα Α.Κ.

7. Επισημαίνεται ότι με το με αριθμό πρωτοκόλλου 201/31-3-2025 έγγραφο του Προϊσταμένου του 4^{ου} Τελωνείου Επίβλεψης Συγκροτημάτων (Τ.Ε.Σ.) Πειραιά παρέχονται περαιτέρω πληροφορίες ως προς τις 286 πανομοιότυπες υποθέσεις επιβολής προστίμων που εκκρεμούν στην Υπηρεσία αυτή, με την ίδια ιστορική και νομική αιτία με εκείνη της με αριθμό 1083/03/20-06-2006 καταλογιστικής πράξης, γνωστοποιείται δε, ότι επιδόθηκαν προσφάτως στην τελωνειακή αρχή οι Α 2790/2024 και Α 2783/2024, αμετάκλητες πλέον, αποφάσεις του Διοικητικού Πρωτοδικείου Πειραιά, επί ανακοπών οφειλετών της κατά ατομικών ειδοποιήσεων, οι οφειλές των οποίων απορρέουν από τέτοιες πανομοιότυπες καταλογιστικές πράξεις επιβολής προστίμων. Με τις αποφάσεις αυτές, το Δικαστήριο, αφού έλαβε υπόψη του ότι το δεδικασμένο που ισχύει για το νομικό πρόσωπο εκτείνεται και στα μέλη του και ότι λαμβάνεται υπόψη αυτεπαγγέλτως, ακύρωσε τις πράξεις αναγκαστικής εκτέλεσης, και δη τις ατομικές ειδοποιήσεις σε βάρος των κληρονόμων του αποβιώσαντος δικαιοπαρόχου τους, ο οποίος είχε καταλογιστεί από την τελωνειακή αρχή ως υπαίτιος τέλεσης της τελωνειακής παράβασης, καθότι οι σχετικές καταλογιστικές πράξεις είχαν αμετακλήτως ακυρωθεί από το ίδιο Δικαστήριο, κατόπιν προσφυγών του νομικού προσώπου που είχε καταλογιστεί ως αστικά συνυπεύθυνο για την καταβολή των καταλογισθέντων ποσών (εταιρεία εμπορίας πετρελαιοειδών), ενώ το Δικαστήριο έκρινε ειδικότερα ότι, εφόσον τα υποκειμενικά όρια του δεδικασμένου επεκτείνονται και στο φυσικό πρόσωπο κατ' εφαρμογή της διάταξης του τελευταίου εδαφίου της παραγράφου 3 του άρθρου 197 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας (ν. 2717/1999, Α' 265), δεν είναι νόμιμη η εκκίνηση της διαδικασίας διοικητικής εκτέλεσης κατά των κληρονόμων του εν λόγω φυσικού προσώπου.

II. Νομοθετικό πλαίσιο

8. Η παράγραφος 5 του άρθρου 95 του Συντάγματος ορίζει ότι: «5. *Η διοίκηση έχει υποχρέωση να συμμορφώνεται προς τις δικαστικές αποφάσεις [...] Νόμος ορίζει τα αναγκαία μέτρα για τη διασφάλιση της συμμόρφωσης της διοίκησης*».

9. Στο άρθρο 1 του ν. 3068/2002 «Συμμόρφωση της Διοίκησης προς τις δικαστικές αποφάσεις κ.λπ.» (Α' 274) ορίζονται τα εξής: «*Το Δημόσιο, οι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης και τα λοιπά νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου έχουν υποχρέωση να συμμορφώνονται χωρίς καθυστέρηση προς τις δικαστικές αποφάσεις και να προβαίνουν σε όλες τις ενέργειες που*

επιβάλλονται για την εκπλήρωση της υποχρέωσης αυτής και για την εκτέλεση των αποφάσεων. Δικαστικές αποφάσεις κατά την έννοια του προηγούμενου εδαφίου είναι όλες οι αποφάσεις των διοικητικών, πολιτικών, ποινικών και ειδικών δικαστηρίων που παράγουν υποχρέωση συμμόρφωσης ή είναι εκτελεστές κατά τις οικείες δικονομικές διατάξεις και τους όρους που κάθε απόφαση τάσσει...».

10. Περαιτέρω, στα άρθρα 5, 197 και 198 του κυρωθέντα με τον νόμο 2717/1999 (Α' 97) Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας, ορίζονται τα ακόλουθα:

Άρθρο 5: «1. Τα δικαστήρια δεσμεύονται από τις αποφάσεις άλλων διοικητικών δικαστηρίων, κατά το μέρος που αυτές αποτελούν δεδουλευμένο, σύμφωνα με όσα ορίζουν οι σχετικές διατάξεις».

Άρθρο 197 «1. Δεδουλευμένο δημιουργείται από τις τελεσίδικες και τις ανέκκλητες αποφάσεις, εφόσον οι τελευταίες δεν υπόκεινται σε ανακοπή ερημοδικίας, ως προς το, ουσιαστικό ή δικονομικό, διοικητικής φύσης ζήτημα που με αυτές κρίθηκε, εφόσον τούτο τελεί σε άμεση και αναγκαία συνάρτηση προς το συμπέρασμα που με τις ίδιες έγινε δεκτό (...) 2... 3. Το αναφερόμενο στις προηγούμενες παραγράφους δεδουλευμένο ισχύει υπέρ και κατά εκείνων που διατέλεσαν διάδικοι (...) εκτείνεται δε και σε εκείνους από τους οποίους, σύμφωνα με τον νόμο, μπορεί να αξιωθεί η εκπλήρωση της σχετικής υποχρέωσης...».

Άρθρο 198: «1. «Οι διοικητικές αρχές οφείλουν, με θετικές ενέργειες ή με αποχή από κάθε αντίθετη ενέργεια, να συμμορφώνονται προς το περιεχόμενο των αποφάσεων οι οποίες εκδίδονται για διαφορές που άγονται προς επίλυση με άσκηση προσφυγής...».

11. Εξάλλου, στα άρθρα 1, 118, 148, και 152 του ν. 2960/2001 «Εθνικός Τελωνειακός Κώδικας» (Α' 265), όπως τα άρθρα αυτά ίσχυαν κατά τον κρίσιμο χρόνο, ορίζονται τα ακόλουθα:

Άρθρο 1: «1. Η Τελωνειακή Νομοθεσία, που θεσπίζεται με τον παρόντα Κώδικα, εφαρμόζεται από τις Τελωνειακές Αρχές: α) ..., β) στα προϊόντα που υπόκεινται σε Ειδικούς Φόρους Κατανάλωσης (Ε.Φ.Κ.)».

Άρθρο 118: «4. Με την επιφύλαξη των διατάξεων της επόμενης παραγράφου, η μη τήρηση των διατυπώσεων του τρίτου μέρους του παρόντα Κώδικα χαρακτηρίζεται ως απλή τελωνειακή παράβαση κατά τα προβλεπόμενα από τα άρθρα 142 και επόμενα του παρόντα Κώδικα και επισύρει πρόστιμο μέχρι

δεκαπέντε χιλιάδες (15.000) ευρώ για κάθε παράβαση, δυνάμενο να αναπροσαρμόζεται με προεδρικά διατάγματα, που εκδίδονται με πρόταση του Υπουργού Οικονομικών...».

Άρθρο 142: «1. Η μη τήρηση των διατυπώσεων του παρόντα Κώδικα, οι οποίες έχουν σχέση με τις τελωνειακές εργασίες και την Τελωνειακή Υπηρεσία, χαρακτηρίζεται και τιμωρείται ως τελωνειακή παράβαση. 2... 3... 4. Οι τελωνειακές παραβάσεις βεβαιώνονται με πρωτόκολλο τελωνειακής παράβασης (π.τ.π.), που συντάσσεται από τα αρμόδια όργανα της Τελωνειακής Υπηρεσίας».

Άρθρο 152: «1. Αρμόδιοι για την επιβολή των προστίμων ή πολλαπλών τελών που προβλέπονται από τον παρόντα Κώδικα είναι ο Διευθυντής ή ο Προϊστάμενος της Τελωνειακής Αρχής της Περιφέρειας της τέλεσης της παράβασης (...). Οι ως άνω, εντός του βραχύτερου δυνατού χρονικού διαστήματος από της καταχώρησης του πρωτοκόλλου στο οικείο βιβλίο ή της παραλαβής του και ύστερα από προηγούμενη λήψη της απολογίας του υπαιτίου της παράβασης και τη διενέργεια κάθε άλλης εξέτασης, την οποία τυχόν κρίνουν αναγκαία, προβαίνουν στην έκδοση αιτιολογημένης πράξης, με την οποία καταλογίζουν, σε βάρος των υπαιτίων και αστικώς συνυπευθύνων, το πρόστιμο ή πολλαπλό τέλος. Κατ' εξαίρεση σε περίπτωση συρροής τελωνειακών παραβάσεων τα κατά τον παρόντα Κώδικα πρόστιμα ή πολλαπλά τέλη μπορεί να επιβάλει για όλες τις συρρέουσες παραβάσεις ο αρμόδιος για τη μία από αυτές Διευθυντής ή Προϊστάμενος της Τελωνειακής Αρχής. 2. Οι διατάξεις των άρθρων 161 και επόμενα του παρόντα Κώδικα, περί αστικής ευθύνης, εφαρμόζονται κατ' αναλογία και στις τελωνειακές παραβάσεις. ... 6. Ο καθ' ου εκδόθηκε η πράξη ή αυτοί, οι οποίοι κηρύχθηκαν αστικώς συνυπεύθυνοι με αυτόν, δικαιούνται προσφυγής σύμφωνα με τις οικείες προβλεπόμενες διατάξεις του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας. Σε περίπτωση προσφυγής κάποιου εκ των καταλογιζομένων προσώπων επωφελείται από την τυχόν εκδιδόμενη επιεικέστερη απόφαση και ο δι' αυτής κηρυχθείς αστικώς συνυπεύθυνος, ακόμη και αν δεν άσκησε ο ίδιος προσφυγή ή άλλο ένδικο μέσο».

III. Ερμηνεία και εφαρμογή διατάξεων

Από τις ανωτέρω διατάξεις ερμηνευόμενες αυτοτελώς, αλλά και σε συνδυασμό μεταξύ τους, ενόψει του νομικού πλαισίου, εντός του οποίου εντάσσονται, του

σκοπού που εξυπηρετούν και την υπαγωγή σ' αυτές των πραγματικών περιστατικών που τέθηκαν υπόψη του Τμήματος του Ν.Σ.Κ. από την ερωτώσα υπηρεσία, συνάγονται τα ακόλουθα:

12. Στο πεδίο του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας, το δεδικασμένο καλύπτει τα πραγματικά και νομικά ζητήματα που ρυθμίζονται από κανόνες του διοικητικού δικαίου και αναφέρονται στη μείζονα ή την ελάχισσυνα πρόταση του συλλογισμού της απόφασης, εφόσον ήταν αντικείμενο διάγνωσης και κρίσης και βρίσκονται σε συνάρτηση με το συμπέρασμα που έγινε δεκτό από την απόφαση, αποτελούν δηλαδή το στήριγμα του συμπεράσματος αυτού. Δεδικασμένο δημιουργείται μόνο μεταξύ των διαδίκων και μόνο για το διοικητικής φύσης ζήτημα που έλυσε κυρίως ή παρεμπιπτόντως το δικαστήριο για να θεμελιώσει την κρίση του περί του ότι η διοικητική πράξη είναι άκυρη (ΣΤΕ 3055/2004, ΣΤΕ 3084/2007).

13. Η *inter partes* ισχύς του δεδικασμένου θεμελιώνεται στο δικαίωμα ακρόασης του άρθρου 20 του Συντάγματος. Οι διατάξεις των άρθρων 196 - 199 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας (ν. 2717/1999, Α' 97) σε συνδυασμό με το άρθρο 20 παρ. 1 του Συντάγματος, δηλαδή με το κατοχυρωμένο δικαίωμα της δικαστικής ακρόασης του πολίτη, εισάγουν την έννοια της σχετικότητας του δεδικασμένου, καθότι από το δεδικασμένο πρέπει να δεσμεύονται, καταρχήν, όσοι έχουν αναπτύξει τις απόψεις τους ενώπιον του δικαστηρίου, ήτοι όσοι είχαν καταστεί διάδικοι στη δίκη.

14. Περαιτέρω, όπως έχει κριθεί επί αλληλεγγύως συνυπόχρεων για την πληρωμή της οφειλής (νομικού και φυσικού προσώπου, άρθρα 115 του ν. 2238/1994 και 50 του ν. 4174/2013), η ανέκκλητη απόφαση που δημοσιεύεται πρώτη ή η απόφαση που καθίσταται το πρώτον τελεσίδικη δεσμεύει, ως προς το κριθέν ζήτημα της νομιμότητας της φορολογικής οφειλής ή της καταλογιστικής του φόρου πράξης, το διοικητικό δικαστήριο που επιλαμβάνεται, εν συνεχεία, της προσφυγής του άλλου συνυπόχρεου προσώπου, ενώ το δεδικασμένο εκτείνεται και στους προσωπικώς και αλληλεγγύως κατά νόμο ευθυνόμενους προς καταβολή του φόρου κ.λπ. Συναφώς δε κρίθηκε ότι στην κατηγορία εκείνων στους οποίους εκτείνεται το παραχθέν δεδικασμένο σύμφωνα με τον νόμο, από τους οποίους μπορεί να αξιωθεί η εκπλήρωση της σχετικής υποχρέωσης, υπάγονται προδήλως και οι προσωπικώς και αλληλεγγύως κατά νόμο ευθυνόμενοι, σύμφωνα με την

παράγραφο 3 του άρθρου 197 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας (ΣΤΕ 2816/2020).

15. Στην αιτιολογική έκθεση του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας (ν. 2717/1999, Α' 97), διαλαμβάνεται ότι *«η έννοια των διατάξεων που περιλήφθηκαν στο άρθρο 197 τούτου είναι ότι το δεδικασμένο καλύπτει, κυρίως, την κρίση του δικαστηρίου: α) στις περιπτώσεις των αποφάσεων που εκδίδονται κατά τη διαδικασία άσκησης προσφυγής: ως προς το αν η προσβαλλόμενη πράξη είναι ή όχι, για συγκεκριμένο λόγο, παράνομη ή ουσιαστικώς εσφαλμένη ή αν αυτή είναι ή όχι, για συγκεκριμένη παρανομία ή συγκεκριμένο ουσιαστικό σφάλμα, ακυρωτέα ή τροποποιητέα, καθώς και ως προς το αν το ένδικο βοήθημα ή μέσο που ασκήθηκε είναι τυχόν, για συγκεκριμένο ουσιαστικό ή δικονομικό λόγο, απορριπτέο...»*.

16. Επομένως, το δεδικασμένο αφορά στην κρίση του δικαστηρίου επί του αντικειμένου της ενώπιον αυτού αχθείσας διαφοράς, στην κρίση του δηλαδή περί της νομιμότητας ή μη της προσβληθείσας πράξης, ενόψει της εκτάσεως της διαφοράς, όπως αυτή ήχθη από τους διαδίκους ενώπιον του δικάσαντος δικαστηρίου, και, άρα, η συμμόρφωση της διοίκησης με το δεδικασμένο συνίσταται στη δέσμευσή της να ακολουθήσει τα τελεσίδικα κριθέντα από το δικαστήριο, υπό την έννοια ότι πρέπει να απέχει από οποιαδήποτε ενέργεια είναι αντίθετη με αυτά και να θέσει αυτά ως βάση για τις περαιτέρω ενέργειές της.

17. Κατόπιν των ανωτέρω, θα πρέπει να γίνει δεκτό ότι στην εξεταζόμενη υπόθεση, λαμβανομένου υπόψη ότι δεδικασμένο παράγει και η πρωτόδικη απόφαση, κατά της οποίας δεν ασκήθηκε έφεση (ΣΤΕ 2835/2000), η κρίση του Διοικητικού Πρωτοδικείου Πειραιά που περιέχεται στις Α 2977/2016 και Α 2978/2016 αποφάσεις του δικαστηρίου αυτού σχετικά με τη νομιμότητα και τον συγκεκριμένο λόγο ακύρωσης της υπ' αριθμόν 1083/03/20.06.2006 καταλογιστικής πράξης του Προϊσταμένου του Ζ' Τ.Ε.Τ.Σ. Πειραιά, που συνίσταται στην κρίση ότι το επίμαχο πρόστιμο δεν προβλεπόταν από διάταξη του Τελωνειακού Κώδικα ή άλλου νόμου ή σε κανονιστική πράξη, αλλά από εγκυκλίους διαταγές, έχει περιβληθεί με ισχύ δεδικασμένου.

18. Τούτων παρέπεται ότι το δεδικασμένο που δημιουργήθηκε από τις προαναφερόμενες δικαστικές αποφάσεις εκτείνεται και καλύπτει και το έτερο συνυπαίτιο, και ούτως συνυπόχρεο για την καταβολή του προστίμου, φυσικό

πρόσωπο Δ.Γ., το οποίο δεν υπήρξε διάδικος στις συγκεκριμένες δίκες, με βάση τη ρητή διάταξη του άρθρου 197 παρ. 3 του Κ.Δ.Δ., δοθέντος ότι η ασκηθείσα από εκείνο προσφυγή κατά της ίδιας καταλογιστικής πράξης είχε απορριφθεί για τυπικούς λόγους (ελλιπές παράβολο και έλλειψη νομιμοποίησης δικηγόρου) και, συνεπώς, από την εν λόγω απορριπτική απόφαση δεν παρήχθη ουσιαστικό δεδικασμένο (πρβλ. ΑΠ 169/2024 κ.ά.).

19. Τέλος, ενόψει των ανωτέρω, εφόσον το δεδικασμένο που παρήχθη με τις ανωτέρω αποφάσεις εκτείνεται κατά νόμο και στο έτερο πρόσωπο που είχε καταλογιστεί ως συνυπαίτιο για την ίδια τελωνειακή παράβαση, το οποίο είτε δεν άσκησε προσφυγή, είτε η προσφυγή που άσκησε απορρίφθηκε για τυπικούς λόγους, προκύπτει ότι δεν απαιτείται, προκειμένου να ακυρωθεί η επίμαχη καταλογιστική πράξη στο σύνολό της, η αναγνώριση της επέκτασης του δεδικασμένου και στο δεύτερο συνυπαίτιο πρόσωπο μέσω δικαστικής απόφασης που θα εκδοθεί κατόπιν άσκησης ανακοπής κατά των μέτρων Κ.Ε.Δ.Ε. που θα επιβληθούν στο συνυπαίτιο αυτό πρόσωπο αλλά, αντιθέτως, επιβάλλεται, προκειμένου να είναι πλήρης η συμμόρφωση της Τελωνειακής Αρχής προς τις ανωτέρω αποφάσεις, η οίκοθεν ακύρωση της καταλογιστικής πράξης και ως προς το συνυπαίτιο αυτό πρόσωπο.

IV. Απάντηση

20. Κατ' ακολουθία των προεκτεθέντων, το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους (Ε' Τμήμα) γνωμοδοτεί ομόφωνα ως εξής:

1. Κατ' εφαρμογή της παραγράφου 3 του άρθρου 197 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας (ν. 2717/1999, Α' 265) το ουσιαστικό δεδικασμένο δικαστικής απόφασης, η οποία έκρινε ότι δεν στοιχειοθετείται συναφώς παράβαση του Εθνικού Τελωνειακού Κώδικα και ακύρωσε καταλογιστική πράξη επιβολής προστίμου της τελωνειακής αρχής, κατόπιν απόδοσης διάπραξης απλών τελωνειακών παραβάσεων, σε βάρος δύο συνυπαιτίων φυσικών προσώπων, κατά το μέρος που αφορά το ένα καταλογισθέν συνυπαίτιο φυσικό πρόσωπο, που προσέφυγε δικαστικά και δικαιώθηκε, εκτείνεται και στο δεύτερο συνυπαίτιο φυσικό πρόσωπο, στο οποίο το σχετικό πρόστιμο είχε επιβληθεί αλληλεγγύως και εις ολόκληρον με το δικαστικά δικαιωθέν συνυπαίτιο φυσικό πρόσωπο, ανεξαρτήτως του ότι το δεύτερο συνυπαίτιο φυσικό πρόσωπο δεν υπήρξε διάδικος στη δίκη της συγκεκριμένης προσφυγής και η ασκηθείσα από

το συνυπαίτιο αυτό φυσικό πρόσωπο, προσφυγή απορρίφθηκε για τυπικούς λόγους.

2. Συνακόλουθα, ο Προϊστάμενος του Δ΄ Τελωνείου Πειραιά οφείλει να ακυρώσει οίκοθεν, κατά τη διαδικασία που ακολουθείται από τις τελωνειακές αρχές για τη διαγραφή οφειλής, σε πλήρη συμμόρφωση με την εκδοθείσα δικαστική απόφαση, τη με αριθμό 1083/03/20.06.2006 καταλογιστική πράξη του Προϊσταμένου του Ζ΄ Τελωνείου Ελευθέρων Τελωνειακών Συγκροτημάτων (Τ.Ε.Τ.Σ.) Πειραιά και κατά το μέρος που αφορά και στο δεύτερο συνυπαίτιο φυσικό πρόσωπο, στο οποίο το σχετικό πρόστιμο είχε επιβληθεί αλληλεγγύως και εις ολόκληρον και δεν απαιτείται, προκειμένου να ακυρωθεί η εν λόγω καταλογιστική πράξη στο σύνολό της, η αναγνώριση της επέκτασης του δεδicasμένου και στο δεύτερο συνυπαίτιο πρόσωπο μέσω δικαστικής απόφασης που θα εκδοθεί κατόπιν άσκησης ανακοπής κατά των μέτρων Κ.Ε.Δ.Ε. που θα επιβληθούν στο συνυπαίτιο αυτό πρόσωπο.-

Αθήνα, 30-04-2025

Ο Προεδρεύων του Τμήματος

Ο Εισηγητής

Ευστράτιος Ηλιαδέλης

Αντιπρόεδρος Ν.Σ.Κ.

Γεώργιος Καφίρης

Πάρεδρος Ν.Σ.Κ.